

Ministerie van LNV

Midwoud, 31 juli 2023

Kenmerk: B4513-1

Betreft: Reactie op internetconsultatie Aerius 2013, herprioritering doelen en uitbreiding AERIUS Register met verschillende stikstofbanken

https://www.internetconsultatie.nl/rnb_or_stikstof/b1

Geachte heer, mevrouw,

De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) is een vereniging die als doel heeft het behartigen van belangen van melkveehouders in Nederland. NMV is een vakbond voor en door melkveehouders. Twee van onze belangrijkste speerpunten zijn: een goed inkomen voor gezinsbedrijven en 'meten is weten'. Volgens de statuten behoort het instellen van rechtsvorderingen zoals het behartigen van de belangen van melkveehouders in natuur- en milieuaangelegenheden dan wel ter zake van (overige) wet- en regelgeving, zowel nationaal als internationaal, waaronder begrepen regelgeving van de Europese Unie.

De NMV is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40656654 en heeft het volgende adres: Broerdijk 30, 1679 GK Midwoud.

Hierbij onze reactie op de consultatie Aerius 2013, herprioritering doelen en uitbreiding AERIUS Register met verschillende stikstofbanken.

Allereerst hebben we zorgen over de behandeling van input op consultaties. Waarom zien we geen verslag van de reacties met de behandeling van de ingebrachte punten? Gaat het over participatie punten halen? Hoe serieus worden de ingebrachte punten bestudeerd en meegenomen?

Welk effect heeft deze wijziging? Volgens de consultatie is de agrarische sector niet gehoord over de gevolgen van dit voorstel.

De NMV heeft moeite met het verplicht gebruik van Aerius bij de aanvraag en verlening van vergunningen zoals dat opgenomen is in het concept onder 5.4.

5.4 Het voorschrijven van Versie 2023 AERIUS Calculator, Register en Monitor
AERIUS Calculator versie 2023

De modellen die aan Aerius ten grondslag liggen hebben een dermate grote afwijking die al vastgesteld was door verschillende wetenschappers, maar ook later toen via WOO informatie beschikbaar kwam die niet eerder gedeeld werd met het wetenschapsteam.¹

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/06/15/kamerbrief-eindadvies-adviescollege-meten-en-berekenen-stikstof>

Een van de deelnemers, prof. Jaap Hanekamp, lid van Adviescollege Meten en Berekenen Stikstof, stelde recent na het tot stand komen van het advies nog:²

AERIUS/OPS is onbruikbaar voor de doeleinden die overheden toekennen aan dit model. Het systeem moet daarom zo snel mogelijk uit de lucht gehaald worden. Dat concluderen onderzoekers Jaap Hanekamp en Matt Briggs nadat ze de validatiestudies van het stikstofmodel Aeries onder de loep hebben genomen. De paper werd dinsdag gepresenteerd.

In maart stelde het RIVM, naar aanleiding van een WOO-verzoek van Jan Cees Vogelaar, de validatiestudies van het OPS-model beschikbaar. In totaal waren dat er vier. Hanekamp, ook voormalig lid van de commissie Hordijk, en Briggs hebben die de afgelopen maanden onderzocht. Daarbij keken de onderzoekers onder andere naar de validatiesystematiek en in hoeverre AERIUS/OPS 'skill' heeft.

De hoofdconclusie van de twee is dat AERIUS/OPS 'onmiddellijk uit de lucht moet worden gehaald'. AERIUS/OPS is onbruikbaar voor de doeleinden die overheden toekennen aan dit model. Daarvoor verwijzen Hanekamp en Briggs naar een aantal redenen over de waarom-vraag achter de hoofdconclusie.

De eerste reden is dat de gedane validatiestudies melden dat AERIUS/OPS ondermaats presteert ('performs poorly'). Hanekamp noemt dit in zijn blog 'opzienbarend', gezien het feit dat AERIUS/OPS, ondanks deze vroegtijdige negatieve kwalificatie, toch in gebruik is genomen en nog steeds in gebruik is.

De tweede reden is dat AERIUS/OPS minder goed presteert dan een simpeler model dat alleen gemiddelde atmosfeer concentraties berekent: het simpelere model 'presteert' beter dan AERIUS/OPS, waarmee OPS dus geen skill heeft. Ook kwamen de onderzoekers erachter dat de toetsingscriteria om AERIUS/OPS te verifiëren ondermaats zijn. Hanekamp noemt deze criteria 'te makkelijk', waarmee AERIUS/OPS veel te snel als 'acceptabel' is bestempeld'.

De praktijkmetingen laten zien dat de modellen niet betrouwbaar zijn, met als laatste voorbeeld Schiermonnikoog waar de stofstof toeneemt met minder vee.³

Aeries is en blijft een rekentool met een hele grote mate van onzekerheid en is daarom nog steeds niet geschikt voor vergunningverlening. Hoeveel zekerheid krijgen PAS-melders, interimers en niet-melders wanneer ze ruimte krijgen uit Aeries Register? In de wijziging Artikel 10.2, lid 5, staat: *Het bevoegd gezag voor de Natura 2000-vergunningen voor de projecten genoemd in artikel 2.4.b, eerste lid, zorgt voor de bijschrijving in Aeries Register van depositieruimte die is vrijgevallen omdat de vergunning waarbij depositieruimte is toegedeeld, geheel of gedeeltelijk is ingetrokken.*

Dit geeft weinig vertrouwen. Want ten eerste zal de ruimte verwerkt moeten worden in een vergunning welke door de provincie verstrekt moet worden. Ten tweede gaat het in vergunningen over emissies en niet over depositie. Dus die zal verrekend moeten worden.

² <https://www.pigbusiness.nl/artikel/521314-jaap-hanekamp-aeries-onbruikbaar-voor/>

³ <https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2023/07/13/bbb-verbaasd-over-meetgegevens-schiermonnikoog-helpt-snijden-in-veestapel-wel>

Aerius is alleen op stikstof gericht. Andere aspecten die invloed hebben op natuur/habitatsoorten, zoals hydrologie en beheer worden niet meegenomen. Aerius berekent alleen depositie en er is geen ecologische beoordeling.

Aerius kent geen onderscheid tussen NH₃ en NO_x. De gevolgen van NH₃ en NO_x op de natuur zijn niet te vergelijken. Wanneer komt er een update waarin de verschillen tussen groene en grijze stikstof wel duidelijk worden?

NMV wil onderscheid in register tussen groene en grijze stikstof.

Artikel 2.4 lid 4:

Een maatregel als bedoeld in het eerste en tweede lid wordt alleen in de berekening van de vermindering van stikstofdepositie betrokken:

a. als voor de maatregel een wettelijk voorschrift of een besluit nodig is nadat dat voorschrift of besluit in werking is getreden;

b. voor zover de vermindering van stikstofdepositie met zekerheid en nauwkeurigheid kan worden vastgesteld; en

c. als handhaving van de wettelijke voorschriften die verband houden met de bronmaatregel verzekerd is.

Hoe kunnen innovatiemaatregelen van de veehouderij hieraan voldoen? Want wat is zekerheid en nauwkeurigheid? En waarom wordt dat wel van de maatregelen verwacht terwijl we die niet van de overheid krijgen? Aerius is een systeem dat niet nauwkeurig is en een grote mate van onzekerheid kent.

Er wordt alleen over PAS-melders gesproken en niet over interimers en niet-melders. Hoe wordt daar mee omgegaan? De NMV is van mening dat extern salderen mogelijk moet blijven voor zover het gaat over vergunningsruimte die niet gekocht is door een overheid.

NMV ziet wel dat MKB'ers ruimte houden en er wordt zelfs gesteld op pagina 29 van 40:
Voor dossiers met substantiële gevolgen moet een MKB-toets worden uitgevoerd. Daarom is gekeken of verwacht kan worden dat er (mogelijk) substantiële regeldrukeffecten voor het MKB zullen optreden als gevolg van deze regeling.

Herprioritering van doelen uit het SSRS

Bij de wijziging van het uitgeven van depositieruimte is er een gevolg. Van woningbouwprojecten die een pre-reservering krijgen, wordt het precieze project in beeld gebracht om de benodigde depositieruimte te berekenen. Om dat goed te kunnen doen, is medewerking van de bedrijven nodig die deze bouwprojecten leiden. Voor de bedrijven die renovatie- en veiligheidsprojecten kunnen uitvoeren ontstaat door deze wijziging van de regeling een mogelijkheid om daarbij gebruik te maken van depositieruimte. Om die ruimte te kunnen gebruiken, geldt dat op gezette momenten een berekening moet zijn. Voor initiatiefnemers van PAS-meldingen geldt dat er geen sprake is van extra lasten. Zij hebben de benodigde gegevens al aangeleverd: het meest voorname gevolg is dat zij sneller in aanmerking kunnen komen voor legalisatie.

Technische aanpassingen aan AERIUS Register

De technische wijzigingen kennen geen gevolgen voor het bedrijfsleven, aangezien het aan de overheden is om met AERIUS Register te werken. Het toevoegen van de maatregelen zorgt niet voor lasten voor het bedrijfsleven. Wel is er een relatie: maatregelen slaan in een aantal gevallen op wijzigingen in de bedrijfsvoering van onder meer MKB-bedrijven. Als gevolg daarvan ontstaat een daling in de stikstofdepositie die als onderdeel van de maatregel geregistreerd kan worden. Hoe die daling ontstaat en welke effecten dat voor de betreffende bedrijven heeft, wordt beschreven bij de regelingen van de betreffende (bron)maatregelen. Die gevolgen treden niet op bij deze regelingswijziging.

In feite is landbouw ook een MKB vorm. Toch is de hierna genoemde handreiking die MKB'ers voor intern salderen moeten gebruiken niet beschikbaar. De website www.kcw.nl bestaat niet eens meer. Welke rechtszekerheid hebben Mkb'ers inclusief agrarische ondernemers?
Zie Handreiking MKB-toets, externe link: https://www.kcwj.nl/sites/default/files/handreiking_mkb.pdf

Het dient algemeen bekend te zijn dat zowel industrie als MKB, anders dan landbouw, nauwelijks natuurvergunningen hebben aangevraagd en daarom veel meer interimers heeft dan de agrarische sector. Mede omdat de handreiking niet beschikbaar is gesteld, is het niet duidelijk op welke manier de agrarische sector intern kan salderen.

Er wordt gesteld dat er voor initiatiefnemers van PAS-meldingen geen extra lasten zijn. Dat is maar de vraag. Op pagina 28 van 40 is opgenomen dat elke vergunningsaanvraag die nog niet onherroepelijk is of nog behandeld moet worden door het bevoegd gezag een nieuwe Aerius depositie berekening dient te krijgen. Dat kan naast een complete herziening van het project in verband met andere Aerius berekeningen ook extra lasten betekenen voor advies, offertes projecten en de (her) berekeningen van Aerius die voor de agrarische sector al vanaf 2015, het jaar waarin de PAS van start ging en vergunningen werden aangevraagd. Het is in strijd met het vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel als er telkens grote verschillen uit Aerius berekeningen kunnen komen.

Het uitvoeringsorgaan BIJ12 heeft als onderdeel van IPO een grote rol in het AERIUS en stikstof/natuur dossier. Toch gebeurt hier van alles buiten het zicht van de Tweede Kamer en vallen verenigingen nu nog buiten de WOO.

Wanneer wordt wettelijk geregeld dat verenigingen zoals IPO met hun uitvoeringsorganen binnen de WOO gaan vallen?

Waar is een transactieregister van alle in- en output in Aerius en de stikstofbanken?

Wie is verantwoordelijk voor Aerius Register en welk onafhankelijk orgaan controleert dat?

Wie besluit waar de beschikbare ruimte aan uitgegeven wordt en wordt bij de uitgifte ook rekening gehouden met andere aspecten die invloed hebben op natuur/habitatsoorten en ook met andere opgaven?

In hoeverre is uitgifte van stikstofruimte vanuit het register vrij van staatssteun?

De NMV ziet dat, in afwijking van Remkes, de landbouw voornamelijk levert in het stikstofdossier en dat terwijl er internationaal waarschuwingen zijn over dat de voedselvoorziening in de Europese Unie gevaar loopt en een herijking van het ideologische VR HR beleid van de EU nodig is.

Naast de adviezen van Rob de Wijk, die namens HCCS al sinds de Oekraïne-crisis waarschuwt voor de gevaren van minder eigen voedsel en de mogelijkheid om voedsel internationaal uit te ruilen met andere producten, komt daar nu ook een waarschuwing van de FAO over.⁴

Recent kwam een grote waarschuwing door de FAO.⁵

*Het op het spel zetten van de Europese voedselproductie voor duurzame landbouwdoelen kan wereldwijd spanningen veroorzaken, waarschuwt directeur David Laborde van de agrovoedingsdivisie van de wereldvoedselorganisatie FAO.*⁶

Het focussen op veelal niet bestaande stikstofgevoelige natuur heeft ongekend grote gevolgen voor de voedselproductie en maatschappelijke wensen, waarbij steeds vaker ideologische motieven de kans krijgen om ten onrechte het beleid te bepalen.

In dit kader vraagt de NMV zich af wat er gebeurt in Aerijs:

- met de ruimte die vermindert door de toepassing van stikstof verminderende maatregelen via het Rijk of de provincies?
- met de duizenden rechtszaken tegen het wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden?^{7 8}

Het is dweilen met de kraan open met een hoge maatschappelijke prijs door de aanschaf van vergunningen als er aan de andere kant, zoals met het voorbeeld dat de aanwijzing met de stikstofgevoelige natuur wordt toegevoegd aan het model, waardoor de vergunningsverlening steeds verder op slot kan komen volgens Arnout Jaspers, wetenschapsjournalist en auteur van *De Stikstoffuik*.

⁴ <https://hccs.nl/news/rob-de-wijk-zet-voedsel-in-als-ruilmiddel-voor-grondstoffen-en-computerchips/>

⁵ <https://www.euractiv.com/section/agriculture-food/news/fao-official-eu-shouldnt-sacrifice-food-output-in-sustainability-name/>

⁶ <https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2023/07/29/fao-eu-mag-voedselproductie-niet-opofferen-voor-verduurzaming>

⁷ <https://www.stikstofclaim.nl/category/updates>

⁸ <https://www.agraaf.nl/artikel/627013-nog-meer-partijen-ageren-tegen-veegplan-minister-van-der-wal/>

Tot slot zou de NMV opgelucht zijn als de PAS-melders na jaren eindelijk - en terecht - gelegaliseerd zouden worden, maar wenst ook een oplossing voor interimers en niet-melders.

In afwachting van uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Postbus 277

3840 AG Harderwijk

Telefoon: 06 213 22 313

E-mail info@nmv.nu

H. Bleker

(voorzitter)

